

نظام مفهومی قرآن کریم

ریشه‌ی ۵۶۱

دو

هو الحکیم

برای دستیابی به نقشه‌ی علم، نیاز به نقشه‌ی مفاهیمی داریم که در شکل‌گیری حوزه‌های علمی مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای به دست آوردن نقشه‌ی مفاهیم نیز می‌توان از نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم آغاز کرد. در تدوین نقشه‌ی علم مورد نظر ما که زیربنا و شالوده‌ی آن، قرآنی است، ابتدا به نقشه‌ی مفاهیم قرآنی نیاز داریم که برای رسیدن به آن، نخست از نقشه‌ی ریشه‌های قرآنی آغاز می‌کنیم. در این نقشه، ریشه‌ی لغوی مفاهیم قرآنی و روابط آنها به تصویر کشیده می‌شود. قرآن کریم دارای ۱۹۱۹ ریشه می‌باشد که مجموعه‌ی ۱۶۰۹۰ کلمه‌ی مختلف (با در نظر گرفتن اعراب) از آنها مشتق شده است.

در نقشه‌ی ریشه‌های مفاهیم قرآن کریم، برای هر ریشه یک گره در نظر گرفته شده است. مطابق تعریف، دو ریشه با یکدیگر ارتباط دارند، هرگاه یکی از مشتقات آنها در یک آیه همزمان ظاهر شده باشند (هموقوعی). هرچه هموقوعی دو ریشه با یکدیگر بیشتر باشد، یعنی ارتباط آنها قوی‌تر است و در نتیجه ضخامت یال رسم شده بین آن دو ریشه، بیشتر خواهد بود.

در این سند، اطلاعات مربوط به ریشه‌ی شماره‌ی ۵۶۱، «دمو» ثبت شده است. این اطلاعات شامل فهرست مشتقات و تعداد تکرار آنها، فهرست ریشه‌های مرتبط با تعداد هموقوعی و فهرست آیات مرتبط به آن ریشه می‌باشد. همچنین دو نمودار در پیوست این سند وجود دارد که یکی نمودار نقشه‌ی ریشه‌ی «دمو» و یکی نمودار نقشه‌ی مشتقات ریشه‌ی «دمو» می‌باشد.^۱ امید است که این مجموعه و مستندات دیگر آن بتواند زمینه‌ی لازم برای تولید علم قرآن محور را فراهم نماید.

مرکز مطالعات سیستم‌های ترنس‌فیزیکی

شهریورماه ۱۳۸۹

رمضان المبارک ۱۴۳۱

^۱ این اطلاعات از نرم‌افزار «نور الانوار» محصول مرکز تحقیقات علوم کامپیوتری نور، استخراج شده است، که بدین‌وسیله از همکاری آن مرکز برای در اختیار گذاشتن پایگاه داده‌ی ریشه‌ها و کلمات سپاسگزاری می‌شود.

مشخصات

۵۶۱	شماره
دمو	ریشه
۱۰	تعداد تکرار
۸	تعداد مشتقات
۱۰۷	تعداد ریشه مرتبط

فهرست مشتقات

۱. الدَّم (۳)	۳. الدَّمَاء (۱)	۵. دَمًا (۱)	۷. دِمَاءُكُمْ (۱)
۲. الدَّم (۱)	۴. بَدِمَ (۱)	۶. دِمَ (۱)	۸. دِمَاؤُهَا (۱)

فهرست ریشه‌های مرتبط

۱. اثم (۲)	۲۲. جنف (۱)	۴۵. رسل (۱)	۶۷. علم (۲)	۸۹. لئک (۱)
۲. اخذ (۱)	۲۴. حیء (۱)	۴۶. رضو (۱)	۶۸. عون (۱)	۹۰. ملک (۱)
۳. ارض (۱)	۲۵. حرم (۴)	۴۷. زلم (۱)	۶۹. غفر (۴)	۹۱. موت (۴)
۴. اسلام (۱)	۲۶. حسن (۱)	۴۸. سال (۱)	۷۰. غیر (۸)	۹۲. نصب (۱)
۵. اکل (۱)	۲۷. حمد (۱)	۴۹. سیح (۱)	۷۱. فرث (۱)	۹۳. نطح (۱)
۶. الک (۱)	۲۸. خرج (۱)	۵۰. سبع (۱)	۷۲. فسد (۱)	۹۴. نعم (۲)
۷. الله (۱۰)	۲۹. خشی (۲)	۵۱. سخر (۱)	۷۳. فسق (۲)	۹۵. نفس (۲)
۸. اله (۱۰)	۳۰. خلص (۱)	۵۲. سفح (۱)	۷۴. فضل (۱)	۹۶. نیل (۲)
۹. امر (۱)	۳۱. خلف (۱)	۵۳. سفک (۲)	۷۵. قدس (۱)	۹۷. هدی (۱)
۱۰. انن (۱۰)	۳۲. خمس (۱)	۵۴. سقی (۱)	۷۶. قرر (۱)	۹۸. هلل (۴)
۱۱. اوی (۱)	۳۳. خنزر (۴)	۵۵. سلم (۱)	۷۷. قسم (۱)	۹۹. وثق (۱)
۱۲. ائی (۱)	۳۴. خنق (۱)	۵۶. سوغ (۱)	۷۸. قمص (۱)	۱۰۰. وجد (۱)
۱۳. ائی (۱)	۳۵. دمم (۱۰)	۵۷. شرب (۱)	۷۹. قمل (۱)	۱۰۱. وحی (۱)
۱۴. بشر (۱)	۳۶. دی (۱۰)	۵۸. شهد (۱)	۸۰. قول (۵)	۱۰۲. وصف (۱)
۱۵. بطن (۱)	۳۷. دور (۱)	۵۹. صبر (۱)	۸۱. قوم (۱)	۱۰۳. وقذ (۱)
۱۶. بغی (۲)	۳۸. دین (۳)	۶۰. ضرر (۴)	۸۲. کبر (۲)	۱۰۴. وقی (۱)
۱۷. بین (۱)	۳۹. ذبح (۱)	۶۱. ضفدع (۱)	۸۳. کذب (۱)	۱۰۵. وله (۱۰)
۱۸. تمم (۱)	۴۰. ذکو (۱)	۶۲. طعم (۲)	۸۴. کفر (۱)	۱۰۶. یوم (۲)
۱۹. جرد (۱)	۴۱. ربب (۲)	۶۳. طوف (۱)	۸۵. کمل (۱)	۱۰۷. یئس (۱)
۲۰. جرم (۱)	۴۲. رجس (۱)	۶۴. طوفان (۱)	۸۶. کون (۲)	
۲۱. جعل (۲)	۴۳. رحم (۴)	۶۵. عبر (۱)	۸۷. لین (۱)	
۲۲. حمل (۱)	۴۴. ردی (۱)	۶۶. عدو (۳)	۸۸. لحم (۵)	

فهرست آیات

۱. {البقرة - ۳۰} وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ
۲. {البقرة - ۸۴} وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ
۳. {البقرة - ۱۷۳} إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزِيرِ وَمَا أُهْلَ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ
۴. {المائدة - ۳} حُرِّمَتْ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالدَّمُ وَلَحْمُ الْخَيْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ وَالْمَوْفُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالتَّطْيِحَةُ وَمَا أَكَلَ السَّبْعُ إِلَّا مَا ذَكَيْتُمْ وَمَا ذُبِحَ عَلَى النُّصَبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَلْهَامِ ذَلِكَ فِيسَقَ الْيَوْمَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَاخْشَوْنِ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيْتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرٍ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ
۵. {الأنعام - ۱۴} قُلْ لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَنْ يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْفُوحًا أَوْ لَحْمَ خَيْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلْيَنْ رَّبِّكَ عَفُورٌ رَحِيمٌ
۶. {الأعراف - ۱۳} فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالصَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ
۷. {يوسف - ۱۸} وَجَاءُوا عَلَى قَيْصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ
۸. {النحل - ۶۶} وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِبْرَةً نُسْقِيكُمْ مِمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ قَرْتٍ وَدَمٍ لَبَنًا خَالِصًا سَائِغًا لِلشَّارِبِينَ
۹. {النحل - ۱۱} إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَيْزِيرِ وَمَا أُهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلْيَنْ اللَّهَ عَفُورٌ رَحِيمٌ
۱۰. {الحج - ۳۷} لَنْ يَبَالَ اللَّهُ لِحُومِهَا وَلَا دِمَائِهَا وَلَكِنْ يَبَالُهُ التَّقْوَى مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَبَشِّرِ الْمُحْسِنِينَ